

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **I. Z.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. 3. 2015, č. j. 1 Az 9/2014 - 55.

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 3. 3. 2014, č. j. OAM-166/ZA-ZA13-P10-2013, žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů. V odůvodnění nejprve vylíčil, že se žalobce „[...] stal roku 2010 členem politické strany *Ata-žurt* v souvislosti s nabídkou poslance za tuto stranu K. Tašyjeva, aby pro něj žadatel [tj. žalobce] pracoval. V souvislosti se svojí činností pro poslance a uvedenou politickou stranu, která zahrnovala např. agitaci v souvislosti s parlamentními a prezidentskými volbami, tištění brožur a letáků, komunikaci s poslancem Tašijevem apod., žadatel od roku 2010 neměl žádné potíže se státními orgány. Žadatelem v řízení deklarované potíže s policií po uskutečnění masivní demonstrace dne 3. 10. 2012, kdy byl žadatel v této souvislosti dle své výpovědi policií zadržen a opakovaně zbit, správní orgán nevyhodnotil ve své povaze jako přímý důsledek uplatňování politických práv a svobod.“ Žalovaný naproti tomu dospěl k závěru, že zadržení a opakované bití žalobce příslušníky Státního výboru pro národní bezpečnost, označovaného zkratkou GKNB, bylo důsledkem vyšetřování demonstrace, jejímž skrytým účelem bylo využít demonstrujících osob k útoku na parlament a k převzetí státní moci, což žalobce v průběhu správního řízení také potvrdil.

Žalovaný konstatoval, že „[n]a základě výpovědi žadatele nelze usuzovat na skutečnost, že by obecně ze strany státních orgánů Kyrgyzské republiky včetně policie jako celku, bylo konkrétně vůči osobě žadatele cíleně a intenzivně postupováno jakkoliv diskriminačně, neadekvátně či nepřiměřeně tvrdě, a to právě v důsledku

uplatňování jeho politických práv, či dokonce konáno ve snaze ho usmrtit, jak žadatel uvedl, pokud jde o jeho obavy v případě návratu do země původu. Správní orgán při hodnocení věci taktéž přihlédl ke skutečnosti, že žadateli byl umožněn bezpečnostními složkami nezajištěný převoz do nemocnice mimo území Kyrgyzské republiky za účelem provedení nutné operace, přičemž družka žadatele jej bez potíží opakovaně navštěvovala a ze země původu následně bez potíží i s doklady žadatele plánovaně vycestovala. Nelze taktéž opominout, že v zemi původu žadatel s družkou zanechali celkem 4 děti, které aktuálně pobývají v hlavním městě Biškeek u svých prarodičů, žijí běžným životem, navštěvují školu. Taktéž strýc žadatele, který se za převoz jmenovaného do kazachské nemocnice měl bezpečnostním složkám zaručit, dle výpovědi žadatele ze dne 22. 8. 2013 v současné době žije v hlavním městě Biškeek. Z uvedených skutečností nelze učinit závěr o cíleném, intenzivním zájmu kyrgyzských státních orgánů o osobu žadatele a jeho rodinu, který by bylo možno vyhodnotit jako pronásledování ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu.“ Žalovaný dodal, že události související s demonstrací ze dne 3. 10. 2012 měly taktéž politický podtext, avšak poslanci strany Ata-žurt ani jejich spolupracovníci následně nebyli vystaveni svévolnému a bezdůvodnému jednání kyrgyzských státních orgánů s cílem jejich politické likvidace. Tím méně je podle žalovaného možné dovozovat, že by mohlo dojít k pronásledování žalobce, který se během demonstrace neúčastnil aktivního útoku na parlament a není politicky exponovaný jako poslanci strany Ata-žurt.

Žalovaný uvedl, že žalobcem popsané události ve své podstatě a intenzitě neodůvodňují obavy z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Ze shromážděných podkladů nevyplývá, že by kyrgyzské státní orgány měly zájem v budoucnu vůči žalobci postupovat diskriminačním či nepřiměřeně tvrdým způsobem v souvislosti s jeho politickými názory. Žalovaný v této souvislosti zopakoval skutkové okolnosti, které jej vedly k závěru, že nedošlo k naplnění azylového důvodu podle § 12 písm. a) zákona o azylu. Nad rámec uvedeného žalovaný poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 6 Azs 8/2003 - 44, a uvedl, že stížnost žalobcovy družky proti jednání Státního výboru pro národní bezpečnost sice nebyla obratem vyřízena, z toho však nelze dovodit, že by později žalobci nebyla poskytnuta řádná ochrana. Skutečnost zakládající odůvodněné obavy z pronásledování správní orgán neshledal ani v provedení dvou domovních prohlídek v místě bydliště žalobce. Žalovaný dále poukázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2013, č. j. 7 Azs 13/2013 - 47, a ze dne 12. 4. 2012, č. j. 7 Azs 9/2012 - 46, podle kterých hrozbu pronásledování nezakládá ani zahájení trestního řízení v prostředí nedosahujícím běžné úrovně západních právních států.

Žalovaný dále přihlédl k rodinné, zdravotní a majetkové situaci žalobce a dovodil, že nespĺňuje podmínky pro udělení azylu podle § 13 zákona o azylu, tj. za účelem sloučení rodiny, ani podle § 14 téhož zákona, tj. z humanitárních důvodů. Neshledal důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a či 14b zákona o azylu a odmítl, že by žalobci v případě návratu do vlasti hrozilo nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení a trestání ve smyslu čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 24. 3. 2015, č. j. 1 Az 9/2014 - 55, zrušil rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V odůvodnění rozsudku se neztotožnil s námitkou, že žalovaný posoudil žádost o udělení azylu, podle § 12 písm. a) zákona o azylu, nesprávně. Přitom připomněl, že naposledy uvedené ustanovení je podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2008, č. j. 2 Azs 45/2008 - 67, třeba vykládat v souvislosti s čl. 43 Listiny základních práv a svobod. Pokus o státní převrat však nelze vnímat jako pokojné shromáždění a zřejmě jej nelze vnímat ani jako realizaci práva na odpor podle čl. 23 Listiny základních práv a svobod.

Městský soud v Praze se však ztotožnil s žalobcem v otázce naplnění azylového důvodu podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Podle soudu byla v posuzované věci naplněna kritéria uvedená v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 5 Azs 36/2008 - 119. Žalobce se v současné době nachází mimo zemi svého původu, přičemž pro případ návratu

pokračování

má odůvodněné obavy z pronásledování. Tyto obavy podle soudu vyplývají zejména z předchozích zkušeností žalobce se Státním výborem pro národní bezpečnost. Během svého zadržení byl žalobce vystaven zacházení, které odporuje čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, což svojí intenzitou naplnilo pojem pronásledování ve smyslu § 2 odst. 8 zákona o azylu. Ze správního spisu soud zjistil závažné nedostatky ve fungování kyrgyzských policejních, justičních a bezpečnostních složek, což na jedné straně potvrzuje věrohodnost výpovědi žalobce a na straně druhé objektivně odůvodňuje jeho strach z možného pronásledování po návratu do vlasti.

Soud označil tvrzení žalovaného, že žalobce neměl až do demonstrace dne 3. 10. 2012 žádné problémy se státní mocí, za nepřesné a zjednodušující. Uvedená demonstrace byla zcela zásadní, neboť po jejím potlačení se změnil postoj státní moci ke straně Ata-žurt a jejím příslušníkům; postavení žalobce ve straně přitom lze považovat z hlediska policejních orgánů za klíčové. Podle soudu kyrgyzské státní orgány žalobci přisoudily politickou angažovanost ve prospěch strany Ata-žurt. Při organizaci předmětné demonstrace žalobce zajišťoval tisk letáků, jejich šíření mezi veřejností a financování osob zajišťujících účast co největšího množství účastníků, přičemž během svého zadržení byl vystaven mučení a hrubému násilí proto, aby se doznal ke spáchání pokusu o nezákonné násilné uchopení moci, organizaci nezákonných, nepovolených demonstrací, nabádání lidí k nezákonnému uchopení moci a financování kampaní a demonstrací. Z uvedeného soud dovodil, že současné politické síly, kterým se podařilo překonat pokus o převzetí státní moci, žalobci nebudou přisuzovat jiné než výrazně protivládní postoje. V této souvislosti a ve smyslu rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, Městský soud v Praze dovodil, že politické přesvědčení žalobce je určující pro odůvodněnost jeho obav z návratu do vlasti. Soud shrnul, že prohlášení žalobce jsou věrohodná, odpovídají dalším dokumentům založeným ve správním spise a naplňují azylový důvod podle § 12 písm. b) zákona o azylu.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný (dále též „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel nejprve uvedl, že kasační stížnost svým významem přesahuje jeho vlastní zájmy ve smyslu § 104a s. ř. s., neboť Městský soud v Praze zásadně pochybil při posuzování právní otázky, která významně dopadá do hmotněprávního postavení stěžovatele. Soud totiž v posuzované věci shledal naplnění podmínek pro udělení azylu z politických důvodů podle § 12 písm. b) zákona o azylu, což stěžovatel označil za nesprávné.

Podle stěžovatele byl ve správním řízení dostatečně zjištěn skutkový stav věci. Politická strana Ata-žurt nebyla ve své činnosti při srovnání s dalšími politickými subjekty v Kyrgyzstánu omezována a její členové nebyli z důvodů svého členství perzekuováni. Žalobce požádal o mezinárodní ochranu z obavy možného uvěznění a usmrcení v souvislosti s jeho předchozím zadržením a zbitím speciální jednotkou Státního výboru pro národní bezpečnost. Poslanci strany Ata-žurt, včetně poslance Kamchybeka Taschieva, kteří vedli demonstraci dne 3. 10. 2012, však později nebyli exemplárně či diskriminačně perzekuováni. Není tedy důvod se domnívat, že by takovým perzekucím měl být vystaven žalobce, a to tím spíše, že nebyl vůdcem pokusu o nezákonné převzetí moci. Stěžovatel zdůraznil, že odsouzení Kamchybeka Taschieva již dokonce bylo zahlazeno, a tak se může aktivně účastnit parlamentních voleb v roce 2015. Kasační stížností napadený rozsudek podle stěžovatele neodráží v řízení zjištěný stav věci a závěry o politickém pronásledování žalobce nejsou důvodné. Stěžovatel rovněž odmítl odkaz na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, jako nepřipadný.

Vzhledem k uvedeným skutečnostem stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 24. 3. 2015, č. j. 1 Az 9/2014 - 55, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná. Dále ve smyslu § 104 a s. ř. s. shledal kasační stížnost přijatelnou, neboť se dotýká dosud neřešené právní otázky a podstatně tak přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Nejvyšší správní soud proto přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s názorem vysloveným v napadeném rozsudku, že po demonstraci dne 3. 10. 2012 byl žalobce pronásledován ve smyslu rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 12. 2008, č. j. 1 Azs 86/2008 - 101. Ze správního spisu je zřejmé, že žalobce byl v zemi svého původu vystaven závažnému porušení lidských práv, zejména čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Žalobce během pohovoru, který je zaprotokolován na č. l. 28 správního spisu, vypověděl, že byl během svého zadržení zavražďován a opakovaně s vysokou intenzitou fyzicky napadán příslušníky Státního výboru národní bezpečnosti, kteří se jej tímto způsobem snažili přimět k podpisu předem připraveného prohlášení. V rámci tohoto prohlášení se měl žalobce například přiznat, že u sebe měl během předemtné demonstrace zbraň, ačkoliv tomu tak nebylo. Žalovaný uvedená vyjádření žalobce nikterak nezpochybnil. Z protokolu o pohovoru s družkou žalobce, který je založen ve správním spisu na č. l. 85, vyplývá, že kyrgyzská státní moc nebyla ochotna žalobci poskytnout ochranu před výše nastíněným jednáním. Družka žalobce vypověděla, že vůči postupu Státního výboru národní bezpečnosti podala u tohoto orgánu a dále také na prokuratuře stížnost, která sice byla v obou případech přijata, avšak nebyla zaregistrována. Na prokuratuře jí bylo sděleno, že bude později kontaktována, nicméně nestalo se tak a ani na výslovnou žádost jí nebylo sděleno registrační číslo její stížnosti. Žalovaný se v této souvislosti omezil na tvrzení, že stížnost sice nebyla obratem vyřízena, to však neznamená, že by žalobci později nemohla být poskytnuta právní ochrana. Žalovaný však vůbec nezohlednil, že družka žalobce uvedla zcela konkrétní skutečnosti nasvědčující závěru, že kyrgyzská státní moc zřejmě nehodlala šetření stížnosti ani zahájit.

Podle čl. 4 odst. 4 dřívější i současné kvalifikační směrnice, to znamená směrnice Rady 2004/83/ES, ze dne 29. 4. 2004, o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany, popřípadě směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU, ze dne 13. 12. 2011, o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany, „[s]kutečnost, že žadatel již byl pronásledován nebo utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám pronásledování nebo způsobení vážné újmy, je závažným ukazatelem odůvodněnosti obav žadatele z pronásledování nebo reálného nebezpečí utrpění vážné újmy, neexistují-li závažné důvody domnívat se, že pronásledování nebo způsobení vážné újmy se již nebude opakovat.“ Vzhledem k výše uvedenému je zřejmé, že stěžovatel by mohl odmítnout odůvodněnost obav žalobce z pronásledování po návratu do vlasti pouze za předpokladu, kdy by zcela jasně doložil, že mu pronásledování nehrozí. Tak tomu ovšem v nyní posuzované věci nebylo. Stěžovatel doložil, že řadoví příznivci strany Ata-žurt nejsou vystaveni perzekucím

pokračování

ze strany kyrgyzské státní moci a že jim nejsou vystaveni ani poslanci této strany, kteří vedli demonstraci dne 3. 10. 2012. Použitím argumentu a *minori ad maius* či *a maiore ad minus* však v tomto případě nelze dospět k závěru, že žalobci v Kyrgyzstánu nehrozí pronásledování. Jeho postavení je totiž zcela specifické. Žalobce sice není tak politicky angažován jako poslanci strany *Ata-žurt*, to však zároveň znamená, že se státní moc nemusí v případě jeho perzekuce obávat zvýšeného zájmu či odporu veřejnosti tak, jako kdyby se pronásledování dopouštěla vůči exponentům této politické strany. Navíc takové případné pronásledování žalobce by mohlo být vedeno s úmyslem kompromitovat vůdčí osobnosti strany, k nimž měl během svého politického působení blízký vztah, což zdůrazňuje jeho zmíněné zvláštní postavení. Z uvedených skutečností vyplývá, že žalovaný v posuzované věci, ve smyslu čl. 4 odst. 4 kvalifikační směrnice, zcela jasně neprokázal, že obavy žalobce z pronásledování po návratu do země původu nejsou důvodné.

Obiter dictum na tomto místě Nejvyšší správní soud poznamenává, že i kdyby odůvodněné obavy žalobce z pronásledování nevyplývaly z azylově relevantních důvodů ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, byl by v posuzované věci dán důvod pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a téhož zákona. Zdejší soud na základě rozsudku ze dne 16. 5. 2013, č. j. 5 Azs 10/2012 - 68, totiž dospěl k názoru, že „[b]yl-li žadatel o mezinárodní ochranu policejními orgány v zemi původu mučením donucen přiznat se ke trestným činům, jež ve skutečnosti nespáchal, dosahuje takové příkoří intenzity pronásledování ve smyslu § 2 odst. 8 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a rovněž intenzity vážné újmy podle § 14a odst. 2 písm. b) téhož zákona. Nemá-li takové jednání vůči žadateli o mezinárodní ochranu souvislost s důvody pronásledování podle § 12 písm. a) ani b) zákona o azylu, zakládá, má-li žadatel i nadále důvodné obavy ze skutečného nebezpečí této vážné újmy v případě jeho navrácení do země původu, a při splnění ostatních zákonných podmínek, nárok na udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 a 2 citovaného zákona.“ V nyní posuzované věci se však Nejvyšší správní soud ztotožnil se závěrem Městského soudu v Praze o naplnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany přímo podle § 12 písm. b) zákona o azylu. V souvislosti s událostmi, které předcházely útěku žalobce z Kyrgyzstánu, lze totiž důvodně předpokládat, že současná kyrgyzská státní moc žalobci přisuzuje výrazné protiládní postoje a politické názory, což v souvislosti s dřívějšími zkušenostmi žalobce s pronásledováním a stavem ochrany lidských práv v Kyrgyzstánu, který je doložen ve správním spisu, zakládá odůvodněné obavy z budoucího pronásledování. Politický kontext žalobcových obav je tedy zřejmý.

S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl. O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 120 a § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., neboť neúspěšnému stěžovateli náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalobci v souvislosti s řízením o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. června 2015

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu